

виноградарству і виноробній промисловості;

Начальника Головного управління Ради Міністрів Української РСР по матеріально-технічному постачанню;

Начальника Центрального статистичного управління при Раді Міністрів Української РСР.

(стаття 45 у редакції Законів Української Радянської Соціалістичної Республіки від 04.03.44 р., від 04.03.44 р., від 04.03.44 р., із змінами, внесеними згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 05.07.50 р., у редакції Законів Української Радянської Соціалістичної Республіки від 17.06.54 р., від 24.01.56 р., від 15.03.57 р., від 31.05.57 р., від 30.12.58 р., від 29.06.66 р., від 12.04.67 р. N 24-VII, від 20.10.67 р. N 424-VII, від 20.06.69 р. N 2007-VII, із змінами, внесеними згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 23.12.70 р. N 3326-VII, у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 10.12.71 р. N 323-VIII, із змінами, внесеними згідно із Законами Української Радянської Соціалістичної Республіки від 27.12.72 р. N 1303-VIII, від 19.11.76 р. N 1486-IX)

Стаття 46. Народні Комісари УРСР керують галузями державного управління, які належать до компетенції УРСР.

Стаття 47. Народні Комісаріати УРСР є або союзно-республіканськими, або республіканськими,

Стаття 48. До союзно-республіканських Міністерств Української РСР належать Міністерства:

Будівництва підприємств важкої індустрії;

Вищої і середньої спеціальної освіти;

Внутрішніх справ;

Вугільної промисловості;

Геології;

Енергетики і електрифікації;

Закордонних справ;
Зв'язку;
Культури;
Легкої промисловості;
Лісового господарства;
Лісової і деревообробної промисловості;
Меліорації і водного господарства;
Монтажних і спеціальних будівельних робіт;
М'ясної і молочної промисловості;
Оборони;
Освіти;
Охорони здоров'я;
Промислового будівництва;
Промисловості будівельних матеріалів;
Радгоспів;
Сільського будівництва;
Сільського господарства;
Торгівлі;
Фінансів;
Харчової промисловості;
Хімічної промисловості;
Чорної металургії;
Юстиції.

(стаття 48 у редакції Законів Української
Радянської Соціалістичної Республіки від 04.03.44 р.,
від 04.03.44 р.,
від 17.06.54 р.,
від 24.01.56 р.,
від 15.03.57 р.,
від 31.05.57 р.,
від 30.12.58 р.,
від 20.11.59 р.,

державного управління, підлягаючи безпосередньо Раді Народних Комісарів УРСР.

Стаття 52-а. Ради народного господарства економічних адміністративних районів Української РСР керують дорученими їм галузями господарської діяльності, підлягаючи безпосередньо Раді Міністрів Української РСР.

Ради народного господарства економічних адміністративних районів Української РСР в межах своєї компетенції видають постанови і розпорядження на підставі і на виконання законів СРСР і Української РСР, постанов і розпоряджень Ради Міністрів СРСР і Ради Міністрів Української РСР.

(Конституцію доповнено статтею 52-а згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 31.05.57 р.)

Стаття 53. Уряд УРСР або Народний Комісар УРСР, до якого звернуто запит депутата Верховної Ради УРСР, зобов'язані не більше як у триденний строк дати усну або писану відповідь у Верховній Раді УРСР.

РОЗДІЛ V

Найвищі органи державної влади Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки

Стаття 54. Найвищим органом державної влади Молдавської АРСР є Верховна Рада Молдавської АРСР.

Стаття 55. Верховна Рада Молдавської АРСР обирається громадянами республіки на строк 4 роки за нормами представництва, що встановлюється Конституцією Молдавської АРСР.

Стаття 56. Верховна Рада Молдавської АРСР є єдиним законодавчим органом Молдавської АРСР.

Стаття 57. Верховна Рада Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки:

- а) ухвалює Конституцію Молдавської Автономної РСР і вносить її на затвердження Верховної Ради УРСР;
- б) встановлює районний поділ Молдавської АРСР і межі районів та міст і вносить на затвердження Верховної Ради УРСР;
- в) затверджує народногосподарський план Молдавської АРСР;
- г) затверджує бюджет Молдавської АРСР;
- д) надає почесні звання Молдавської Автономної Республіки.

Стаття 58. Закони УРСР обов'язкові на території Молдавської АРСР. В разі розходження закону Молдавської АРСР з законом УРСР на території Молдавської АРСР діє закон УРСР.

Стаття 59. Верховна Рада Молдавської АРСР обирає Президію Верховної Ради

Молдавської АРСР в складі: голови Президії Верховної Ради, його заступників, секретаря Президії і членів Президії Верховної Ради Молдавської АРСР.

Стаття 60. Президія Верховної Ради Молдавської АРСР підзвітна Верховній Раді Молдавської АРСР.

Стаття 61. Повноваження Президії Верховної Ради Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки визначаються Конституцією Молдавської АРСР.

Стаття 62. Для ведення засідань Верховна Рада Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки обирає голову Верховної Ради Молдавської АРСР і його заступників.

Стаття 63. Сесії міських, районних у містах, селищних і сільських Рад депутатів трудящих скликаються їх виконавчими комітетами не менше шести разів на рік, а сесії міських Рад депутатів трудящих з районним поділом - не менше чотирьох разів на рік.

(стаття 63 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 15.03.57 р.)

РОЗДІЛ VI

Органи державного управління Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки

Стаття 64. Найвищим виконавчим і розпорядчим органом державної влади Молдавської АРСР є Рада Народних Комісарів Молдавської АРСР.

Стаття 65. Рада Народних Комісарів Молдавської АРСР відповідальна перед Верховною Радою Молдавської АРСР і їй підзвітна, а в період між сесіями Верховної Ради Молдавської АРСР - перед Президією Верховної Ради Молдавської АРСР, якій підзвітна.

Стаття 66. Рада Народних Комісарів Молдавської АРСР видає постанови і розпорядження на основі і на виконання законів СРСР, УРСР і Молдавської АРСР, постанов і розпоряджень Рад Народних Комісарів СРСР і УРСР і перевіряє їх виконання.

Стаття 67. Рада Народних Комісарів Молдавської АРСР має право скасовувати накази і інструкції Народних Комісарів Молдавської АРСР, рішення і розпорядження виконавчих комітетів міських і районних Рад депутатів трудящих на території Молдавської АРСР, а також припиняти рішення і розпорядження міських і районних Рад депутатів трудящих.

Стаття 68. Рада Народних Комісарів Молдавської АРСР утворюється Верховною Радою Молдавської АРСР у складі:

Голови Ради Народних Комісарів Молдавської АРСР;

Заступників голови Ради Народних Комісарів;

Голови Державної планової комісії;

Народних Комісарів:

Земельних справ;

Фінансів;
Внутрішньої торгівлі;
Внутрішніх справ;
Юстиції;
Охорони здоров'я;
Освіти;
Місцевої промисловості;
Харчової промисловості;
Комунального господарства;
Соціального забезпечення;
Начальника шляхового Управління;
Уповноваженого Комітету заготівель;
Начальника Управління в справах мистецтв.

Стаття 69. Обласні і міські міст республіканського підпорядкування Ради депутатів трудящих утворюють відділи або управління виконавчих комітетів з затвердження Президії Верховної Ради Української РСР.

(стаття 69 у редакції Законів Української Радянської Соціалістичної Республіки від 05.07.50 р., від 17.06.54 р., від 15.03.57 р., від 31.05.57 р.)

Стаття 70. Відповідно до умов області, на основі законів СРСР і Української РСР, загальносоюзні міністерства, а також Міністерство зв'язку Української РСР і Комітет державної безпеки при Раді Міністрів Української РСР утворюють при обласних Радах депутатів трудящих свої управління.

(стаття 70 у редакції Законів Української Радянської Соціалістичної Республіки від 17.06.54 р., від 15.03.57 р.)

Стаття 71. Відділи і управління виконавчих комітетів обласних Рад депутатів трудящих підлягають у своїй діяльності як відповідній обласній Раді депутатів трудящих та її виконавчому комітетові, так і відповідному Міністерству Української РСР.

(стаття 71 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 17.06.54 р.)

РОЗДІЛ VII

Місцеві органи державної влади

Стаття 72. Статтю 72 виключено

(згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 17.06.54 р.)

Стаття 73. Районні Ради депутатів трудящих утворюють відділи виконавчих комітетів з затвердження обласної Ради депутатів трудящих.

(стаття 73 у редакції Законів Української Радянської Соціалістичної Республіки від 13.03.48 р., від 28.03.52 р., від 17.06.54 р., від 15.03.57 р., від 31.05.57 р.)

Стаття 74. Статтю 74 виключено

(стаття 74 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 17.06.54 р., виключено згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 15.03.57 р.)

Стаття 75. Відділи виконавчих комітетів районних Рад депутатів трудящих підлягають у своїй діяльності як районній Раді депутатів трудящих і її виконавчому комітетові, так і відповідному відділові обласної Ради депутатів трудящих.

(стаття 75 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 17.06.54 р.)

Стаття 76. Міські Ради депутатів трудящих утворюють відділи виконавчих комітетів з затвердження обласної Ради депутатів трудящих.

(стаття 76 у редакції Законів Української Радянської Соціалістичної Республіки від 13.03.48 р., від 17.06.54 р., від 15.03.57 р., від 31.05.57 р.)

Стаття 77. Відділи виконавчих комітетів міських Рад депутатів трудящих підлягають у своїй діяльності як міській Раді депутатів трудящих і її виконавчому комітетові, так і відповідному відділові районної Ради депутатів трудящих або відповідному відділові обласної Ради депутатів трудящих.

(стаття 77 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 17.06.54 р.)

Стаття 78. Відділи виконавчих комітетів міських Рад депутатів трудящих міст республіканського підпорядкування підлягають у своїй діяльності як міській Раді депутатів трудящих і її виконавчому комітетові, так і відповідному Міністерству

Української РСР безпосередньо.

(стаття 78 у редакції Законів Української Радянської Соціалістичної Республіки від 17.06.54 р., від 15.03.57 р.)

Стаття 79. Сесії обласних Рад депутатів трудящих скликаються їх виконавчими комітетами не менше як 4 рази на рік.

Стаття 80. Сесії районних Рад депутатів трудящих і Рад депутатів трудящих адміністративних округ скликаються їх виконавчими комітетами не менше як 6 раз на рік.

Стаття 81. Сесії міських і сільських Рад депутатів трудящих скликаються їх виконавчими органами не менше одного разу на місяць.

Стаття 82. Обласні Ради депутатів трудящих, Ради депутатів трудящих адміністративних округ, районні і міські Ради депутатів трудящих обирають на час своєї сесії голову і секретаря для ведення засідань сесії.

Стаття 83. Голова сільської Ради скликає сільську Раду і веде її засідання.

Стаття 84. Виконавчі органи Рад депутатів трудящих безпосередньо підзвітні як Раді депутатів трудящих, що їх обрала, так і виконавчому органу вищестоячої Ради депутатів трудящих.

Стаття 85. Вищестоячі виконавчі комітети Рад депутатів трудящих мають право скасовувати рішення і розпорядження нижчестоячих виконавчих комітетів і припиняти рішення та розпорядження нижчестоячих Рад депутатів трудящих.

Стаття 86. Вищестоячі Ради депутатів трудящих мають право скасовувати рішення і розпорядження нижчестоячих Рад депутатів трудящих та їх виконавчих комітетів.

Стаття 87. Обласні Ради депутатів трудящих утворюють такі відділи виконавчих комітетів:

Земельний;

Фінансовий;

Внутрішньої торгівлі;

Місцевої промисловості;

Народної освіти.

Охорони здоров'я;

Соціального забезпечення;

Комунального господарства;

Шляховий;

Відділ в справах мистецтв;

Загальний;

Планову комісію;

Сектор кадрів при голові виконкому,

і, крім того, відповідно до особливостей господарства області, з затвердження союзно-республіканських Народних Комісаріатів Легкої промисловості, Харчової промисловості, Лісової промисловості, Зернових і тваринницьких радгоспів, обласні Ради депутатів трудящих утворюють відділи або Управління:

Легкої промисловості;

Харчової промисловості;

Лісової промисловості;

Зернових і тваринницьких радгоспів.

Стаття 88. До умов області, на основі законів СРСР і УРСР, загальносоюзні Народні Комісаріати і Народний Комісаріат Внутрішніх справ утворюють при обласних Радах депутатів трудящих свої Управління.

(абзац статті 88 із змінами, внесеними згідно із Законом Української Радянської Соціалістичної Республіки від 17.06.54 р.)

Комітет заготівель призначає при обласних Радах депутатів трудящих своїх уповноважених.

Стаття 89. Народні судді районних (міських) народних судів обираються громадянами району (міста) на основі загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні строком на п'ять років.

Народні засідателі районних (міських) народних судів обираються на загальних зборах робітників, службовців і селян за місцем їх роботи або проживання, військовослужбовців - по військових частинах строком на два роки.

(стаття 89 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 20.11.59 р.)

Стаття 90. Ради депутатів трудящих адміністративних округ і їх виконавчі комітети утворюють відділи і ведуть свою роботу на основі законів і указів верховних органів УРСР та рішень обласних Рад депутатів трудящих.

Стаття 91. Районні Ради депутатів трудящих утворюють такі відділи виконавчих комітетів:

Земельний;

Народної освіти;

Фінансовий;

Внутрішньої торгівлі;

Охорони здоров'я;

Соціального забезпечення;

Загальний;

Шляховий;

Планову комісію;

Сектор кадрів при голові виконкому,

і, крім того, відповідно до особливостей господарства району, з затвердження обласної Ради депутатів трудящих, районні Ради депутатів трудящих утворюють відділи:

Комунальний;

Місцевої промисловості.

Комітет заготівель призначає при районних Радах депутатів трудящих своїх уповноважених.

Стаття 92. Відповідно до умов району, на основі законів СРСР і УРСР, з затвердження відповідної обласної Ради депутатів трудящих, Народний Комісаріат Внутрішніх справ утворює при районних Радах депутатів трудящих свої Управління.

Стаття 93. Відділи районних Рад депутатів трудящих підлягають у своїй діяльності як районній Раді депутатів трудящих і її виконавчому комітетові, так і відповідному відділові обласної Ради депутатів трудящих.

Стаття 94. Міські Ради депутатів трудящих утворюють такі відділи виконавчих комітетів:

Фінансовий;

Комунального господарства;

Внутрішньої торгівлі;

Охорони здоров'я;

Народної освіти;

Соціального забезпечення;

Загальний;

Планову комісію;

Сектор кадрів при голові виконкому,

і, крім того, відповідно до особливостей промисловості міста, його міського і приміського господарства:

Місцевої промисловості;

Земельний.

Стаття 95. Відділи міських Рад депутатів трудящих підлягають у своїй діяльності як міській Раді депутатів трудящих і її виконавчому комітетові, так і відповідному відділові районної Ради депутатів трудящих або відповідному відділові обласної Ради депутатів трудящих.

Стаття 96. Відділи міської Ради депутатів трудящих Києва підлягають у своїй діяльності як Раді депутатів трудящих Києва і її виконавчому комітетові, так і відповідному Народному Комісаріатові УРСР безпосередньо.

Стаття 97. По закінченні повноважень обласних, окружних, районних, міських, селищних, станичних і сільських Рад депутатів трудящих їх виконавчі і розпорядчі органи зберігають свої повноваження аж до утворення новообраними Радами нових виконавчих і розпорядчих органів.

РОЗДІЛ VIII

Бюджет Української Радянської Соціалістичної Республіки

Стаття 98. Державний бюджет УРСР складається Радою Народних Комісарів УРСР і подається нею на затвердження Верховної Ради УРСР.

Затверджений Верховною Радою УРСР державний бюджет УРСР публікується до загального відома.

Стаття 99. Верховна Рада УРСР обирає бюджетну комісію, яка доповідає Верховній Раді свій висновок по державному бюджету УРСР.

Стаття 100. Звіт про виконання державного бюджету УРСР затверджується Верховною Радою УРСР і публікується до загального відома.

Стаття 101. Громадяни Української РСР мають право на освіту.

Це право забезпечується загальнообов'язковою восьмирічною освітою, широким розвитком середньої загальної політехнічної освіти, професійно-технічної освіти, середньої спеціальної і вищої освіти на основі зв'язку навчання з життям, з виробництвом, всемірним розвитком вечірньої і заочної освіти, безплатністю всіх видів освіти, системою державних стипендій, навчанням у школах рідною мовою, організацією на заводах, у радгоспах і колгоспах безплатного виробничого, технічного і агрономічного навчання трудящих.

(стаття 101 у редакції Законів Української
Радянської Соціалістичної Республіки від 15.03.57 р.,
від 30.12.58 р.)

РОЗДІЛ IX

Суд і прокуратура

Стаття 102. Правосуддя в УРСР здійснюється Найвищим Судом УРСР, Найвищим Судом Молдавської АРСР, обласними судами, судами адміністративних округ, а також спеціальними судами СРСР, що створюються за постановою Верховної Ради СРСР, народними судами.

Стаття 103. Розгляд справ у всіх судах здійснюється з участю народних засідателів, крім випадків, спеціально передбачених законом.

Стаття 104. Найвищий Суд УРСР є найвищим судовим органом УРСР. На Найвищий Суд УРСР покладається нагляд за судовою діяльністю всіх судових органів УРСР, Молдавської АРСР і областей.

Стаття 105. Найвищий Суд УРСР обирається Верховною Радою УРСР на строк 5 років.

Стаття 106. У відповідності з інтересами трудящих і з метою розвитку організаційної самодіяльності і політичної активності народних мас громадянам Української РСР забезпечується право об'єднання в громадські організації: професійні спілки, кооперативні об'єднання, організації молоді, спортивні і оборонні організації, культурні, технічні й наукові товариства, а найбільш активні і свідомі громадяни з лав робітничого класу, трудящих селян і трудової інтелігенції добровільно об'єднуються в Комуністичну партію Радянського Союзу, яка є передовим загonom трудящих в їх боротьбі за побудову комуністичного суспільства і являє собою керівне ядро всіх організацій трудящих як громадських, так і державних.

(стаття 106 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 12.09.53 р.)

Стаття 107. Обласні суди, суди адміністративних округ обираються обласними Радами депутатів трудящих або Радами депутатів трудящих адміністративних округ на строк 5 років.

Стаття 108. Народні суди обираються громадянами району на основі загального, прямого й рівного виборчого права при таємному голосуванні на строк 3 роки.

Стаття 109. Судочинство в УРСР провадиться українською мовою, в Молдавській АРСР - молдавською або українською мовою, залежно від національного складу більшості населення району, з забезпеченням для осіб, які не володіють мовою більшості, цілковитого ознайомлення з матеріалами справи через перекладача, а також права виступати на суді рідною мовою.

Стаття 110. Розгляд справ у всіх судах УРСР відкритий, оскільки законом не передбачені винятки, з забезпеченням обвинуваченому права на оборону.

Стаття 111. Судді незалежні і підкоряються тільки законові.

Стаття 112. Вищий нагляд за точним виконанням законів усіма Народними Комісаріатами і підвідомчими їм установами, так само як окремими службовими особами, а також громадянами на території УРСР здійснюється як Прокурором СРСР безпосередньо, так і через Прокурора УРСР.

Стаття 113. Прокурор УРСР призначається Прокурором СРСР на строк 5 років.

Стаття 114. Прокурор Молдавської АРСР і обласні прокурори призначаються Прокурором СРСР на строк 5 років.

Стаття 115. Вибори депутатів є загальними: всі громадяни Української РСР, які досягли 18 років, незалежно від расової і національної приналежності, статі, віросповідання, освітнього цензу, осілості, соціального походження, майнового стану і минулої діяльності, мають право брати участь у виборах депутатів і бути обраними, за винятком осіб, визнаних у встановленому законом порядку божевільними.

Депутатом Верховної Ради Української РСР може бути обраний кожний громадянин Української РСР, який досяг 21 року, незалежно від расової і національної приналежності, статі, віросповідання, освітнього цензу, осілості, соціального походження, майнового стану і минулої діяльності.

(стаття 115 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 30.12.58 р.)

Стаття 116. Органи прокуратури здійснюють свої функції незалежно від будьяких місцевих органів, підлягаючи тільки Прокуророві СРСР.

РОЗДІЛ X

Основні права й обов'язки громадян

Стаття 117. Громадяни УРСР мають право на працю, тобто право на одержання гарантованої роботи з оплатою їх праці у відповідності з її кількістю і якістю.

Право на працю забезпечується соціалістичною організацією народного господарства, неухильним зростанням продуктивних сил радянського суспільства, усуненням можливості господарських криз і ліквідацією безробіття.

Стаття 118. Громадяни УРСР мають право на відпочинок.

Право на відпочинок забезпечується скороченням робочого дня для величезної більшості робітників до 7 годин, установленням щорічних відпусток робітникам і службовцям з збереженням заробітної плати, наданням для обслуговування трудящих широкої сітки санаторіїв, будинків відпочинку, клубів.

Стаття 119. Громадяни УРСР мають право на матеріальне забезпечення в старості, а також - в разі хвороби і втрати працездатності.

Це право забезпечується широким розвитком соціального страхування робітників і службовців за рахунок держави, безплатною медичною допомогою трудящим, наданням у користування трудящим широкої сітки курортів.

Стаття 120. Громадяни УРСР мають право на освіту.

Це право забезпечується загальнообов'язковою початковою освітою, безплатністю освіти, включаючи вищу освіту, системою державних стипендій величезній більшості тих, що вчаться у вищій школі, навчанням у школах рідною мовою, організацією на заводах, в радгоспах, машинно-тракторних станціях і колгоспах безплатного виробничого, технічного й агрономічного навчання трудящих.

Стаття 121. Вибори депутатів до Рад депутатів трудящих Української РСР проводяться по виборчих округах.

Виборчі норми для кожної обласної, районної, міської, районної в місті, сільської і селищної Ради депутатів трудящих встановлюються Положенням про вибори до обласних, районних, міських, сільських і селищних Рад депутатів трудящих Української РСР.

(стаття 121 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 13.03.48 р., із змінами, внесеними згідно із Законами Української Радянської Соціалістичної Республіки від 20.04.51 р., від 17.06.54 р., у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 30.12.58 р.)

Стаття 122. Рівноправність громадян УРСР, незалежно від їх національності і раси, в усіх галузях господарського, державного, культурного і громадсько-політичного життя є непорушним законом.

Як б то не було пряме чи посереднє обмеження прав або, навпаки, встановлення прямих чи посередніх переваг громадян залежно від їх расової і національної приналежності, так само як усяка проповідь расової або національної винятковості, або ненависті і зневаги - караються законом.

Стаття 123. З метою забезпечення за громадянами свободи совісті церкву в УРСР відокремлено від держави і школу від церкви. Свобода відправлення релігійних культів і свобода антирелігійної пропаганди визнається за всіма громадянами.

Стаття 124. Державний герб Української Радянської Соціалістичної Республіки складається з золотих серпа і молота, зображених на червоному щиті, освітлених променями сонця і обрамлених колоссям пшениці, з написом на червоній стрічці: внизу вінка "Українська РСР", на правому витку "Пролетарии всех стран, соединяйтесь!" і на лівому - "Пролетарі всіх країн, єднайтеся!". Наверху герба є п'ятикутна зірка.

(стаття 124 у редакції Закону Української Радянської Соціалістичної Республіки від 05.07.50 р.)

Стаття 125. Державний прапор Української Радянської Соціалістичної Республіки являє собою прямокутне полотнище, яке складається з двох горизонтально розташованих кольорових смуг: верхньої червоного кольору, яка становить дві третини ширини прапора, і нижньої лазурового кольору, яка становить одну третину ширини прапора, з зображенням у його верхній частині, на відстані однієї третини довжини від дравка, золотих серпа й молота і над ними червоної п'ятикутної зірки, обрамленої золотою каймою. Відношення ширини до довжини 1:2.

(стаття 125 у редакції Законів Української Радянської Соціалістичної Республіки від 05.07.50 р., від 15.03.57 р.)

Стаття 126. Громадянам УРСР забезпечується недоторканість особи. Ніхто не може бути

заарештований інакше, як за постановою суду або з санкції прокурора.

Стаття 127. Недоторканість житла громадян і тайна листування охороняються законом.

Стаття 128. УРСР надає право притулку іноземним громадянам, що переслідуються за оборону інтересів трудящих, або наукову діяльність, або національно-визвольну боротьбу.

Стаття 129. Кожний громадянин УРСР зобов'язаний додержувати Конституції Української Радянської Соціалістичної Республіки, виконувати закони, додержувати дисципліни праці, чесно ставитися до громадського обов'язку, поважати правила соціалістичного співжиття.

Стаття 130. Кожний громадянин УРСР зобов'язаний берегти і зміцнювати суспільну, соціалістичну власність, як священну і недоторкану основу радянського ладу, як джерело багатства і могутності батьківщини, як джерело заможного і культурного життя всіх трудящих.

Особи, що роблять замах на суспільну, соціалістичну власність, є ворогами народу.

Стаття 131. Загальний військовий обов'язок є законом.

Військова служба в Робітничо-Селянській Червоній Армії є почесний обов'язок громадян УРСР.

Стаття 132. Захист батьківщини є священний обов'язок кожного громадянина УРСР. Зрада батьківщини: порушення присяги, перехід на бік ворога, заподіяння шкоди военній моці держави, шпигунство - караються за всією суворістю закону, як найтяжчий злочин.

РОЗДІЛ XI Виборча система

Стаття 133. Вибори депутатів до всіх Рад депутатів трудящих: Верховної Ради УРСР, Верховної Ради Молдавської РСР, обласних Рад депутатів трудящих, Рад депутатів трудящих адміністративних округ, районних, міських, селищних, станичних і сільських Рад депутатів трудящих, - провадяться виборцями на основі загального, рівного і прямого виборчого права при таємному голосуванні.

Стаття 134. Вибори депутатів є загальними: всі громадяни УРСР, які досягли 18 років, незалежно від расової і національної приналежності, віросповідання, освітнього цензу, осілості, соціального походження, майнового стану та минулої діяльності, мають право брати участь у виборах депутатів і бути обраними, за винятком божевільних і осіб, засуджених судом з позбавленням виборчих прав.

Стаття 135. Вибори депутатів є рівними: кожний громадянин має один голос; всі громадяни беруть участь у виборах на рівних засадах.

Стаття 136. Жінки користуються правом обирати і бути обраними нарівні з чоловіками.

Стаття 137. Громадяни, які перебувають у лавах Червоної Армії, користуються правом обирати і бути обраними нарівні з усіма громадянами.

Стаття 138. Вибори депутатів є прямими: вибори до всіх Рад депутатів трудящих, починаючи від сільської та міської Ради депутатів трудящих аж до Верховної Ради УРСР, проводяться громадянами безпосередньо шляхом прямих виборів.

Стаття 139. Голосування при виборах депутатів є таємним.

Стаття 140. Вибори депутатів до Рад депутатів трудящих УРСР проводяться по виборчих округах за такими нормами:

до обласних Рад: Вінницької, Київської, Харківської - один депутат від 30.000 населення; Дніпропетровської, Донецької, Одеської і Чернігівської - один депутат від 25.000 населення;

до Рад депутатів трудящих адміністративних округ - один депутат від 5.000 населення;

до районних Рад залежно від розміру району - один депутат не менше ніж від 500 і не більше ніж від 1500 чоловік населення;

до міських Рад і районних Рад в містах залежно від розміру міста або міського району - один депутат не менше ніж від 100 і не більше ніж від 1000 чоловік населення;

до сільських Рад залежно від розміру району діяльності сільської Ради - один депутат не менше ніж від 100 і не більше ніж від 250 чоловік населення.

Виборчі норми для кожної районної і міської Ради депутатів трудящих встановлюються "Положенням про вибори до Рад депутатів трудящих УРСР" в межах виборчих норм, вказаних у цій статті.

Виборчі норми для сільських, станичних і селищних Рад депутатів трудящих встановлюються обласними Радами депутатів трудящих і Верховною Радою Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки в межах виборчих норм, вказаних у цій статті.

Стаття 141. Кандидати при виборах виставляються по виборчих округах.

Право виставлення кандидатів забезпечується за громадськими організаціями й товариствами трудящих: комуністичними партійними організаціями, професійними спілками, кооперативами, організаціями молоді, культурними товариствами.

Стаття 142. Кожний депутат зобов'язаний звітувати перед виборцями в своїй роботі і в роботі Ради депутатів трудящих і може бути в усякий час відкликаний за рішенням більшості виборців у встановленому законом порядку.

РОЗДІЛ XII

Герб, прапор, столиця

Стаття 143. Державний герб УРСР складається з золотих серпа і молота, зображених на червоному фоні в променях сонця, облямованих колоссям, з написом: зверху над серпом і молотом "УРСР" і внизу "Пролетарі всіх країн, єднайтеся!".

Стаття 144. Державний прапор УРСР складається з червоного полотнища, в лівому кутку якого, коло древка наверху, вміщені золоті серп і молот і літери "УРСР".

Стаття 145. Столицею Української Радянської Соціалістичної Республіки є місто Київ.

РОЗДІЛ XIII Порядок зміни Конституції

Стаття 146. Зміна Конституції УРСР провадиться лише за рішенням Верховної Ради УРСР, ухваленим більшістю не менше $\frac{2}{3}$ голосів.

Президія Надзвичайного XIV З'їзду Рад
Української Радянської
Соціалістичної Республіки

м. Київ
30 січня 1937 року

